

Dansk udtale og grammatik 1 – Pædagogisk vejledning

SprogogMusik står for en ny slags hjælpemiddel til sprogindlæring, der handler om at lære sprog ved hjælp af musik.

Ideen om at bruge musik i sprogundervisningen er ikke ny. Det var også noget man brugte i 'gamle dage', typisk med noderne til et par sange på originalsproget bagest i lærebogen.

Men i en tid, hvor der forskes meget i, hvad der sker i hjernen, når vi lytter til musik, og når vi udøver musik, og forskningsresultater har vist, at sammensætning af toner har en gavnlig indvirkning på børns hukommelse og indlæring, er det oplagt at arbejde mere systematisk med musikken. Og måske specielt når det drejer sig om tilegnelsen af et nyt sprog, da musikalitet og sprogøre på mange måder er tæt beslægtede.

Målgruppen

Materialet henvender sig først og fremmest til modtageklasser i folkeskolerne. Men også til Lær Dansk-Centre rundt omkring i landet, og i det hele taget til elever i alle aldre, der kun har ringe kendskab til det danske sprog, eller intet kendskab overhovedet.

Det er derfor, at vi har lagt stor vægt på udtalen, noget som indfødte danskere jo ikke behøver at slås med.

Men grammatik-delen kan naturligvis også benyttes som et sjovt og friskt supplement til dansk-undervisningen af danske børn i de yngste klasser.

Forskellige intelligenser

Det er en kendt sag, at mennesker lærer på vidt forskellige måder.

Når det kommer til sprogindlæring, lærer nogle bedst et sprog efter 'den gamle metode', det vil sige med en bog foran sig og med en lærer, der står oppe ved tavlen og gennemgår en lektie, hører eleverne i oplæsning, retter forkert udtale, stiller opgaver og svarer på spørgsmål.

Andre foretrækker at tilegne sig sproget på en ikke-boglig måde, ved så at sige at gribe det i farten, ved at færdes blandt de 'indfødte'.

Vi påstår ikke, at den ene metode er bedre end den anden, det afhænger som sagt helt af eleven, men mellem disse to skitserede yderpunkter, har vi forsøgt at lande vores innovative materiale, simpelthen ved at bringe det levende sprog fra gaden ind i klasseværelset. Og den mest nærliggende måde at gøre dette på, er ved hjælp af musikken, da den jo har det liv og den bevægelse i sig, som man oplever i den daglige tale af et sprog.

Med både tilhørende tekstmateriale, samt opgaver og facitliste til disse, har vi forsøgt at slå bro mellem den boglige og den ikke-boglige måde at tilegne sig et fremmedsprog på.

Lidt mere om den pædagogiske bagtanke med projektet:

Når man starter helt fra bunden med at lære dansk – et sprog der for mange elever i modtageklasserne er meget væsensforskelligt fra deres eget sprog, det være sig grammatisk, fonetisk og i mange tilfælde tilmed med et helt andet alfabet – kan det være en stor hjælp at have visse regler, visse værktøjer at starte med. Og grammatikken, der for de fleste elever er den tungeste og den kedeligste del ved al sprogindlæring, er jo netop et sådant hjælpemiddel. Men det grammatiske stof kan ved hjælp af musikken rent faktisk læres på en sjov og

legende måde.

Igennem musikalsk udfoldelse kommer eleverne til at deltage mere aktivt i undervisningen, og når kroppen involveres i læringsprocessen – således som det er tilfældet, både når man synger, og når man spiller på et instrument – ja så får eleverne sproget ind under huden på en måde som gør, at mange af dem lettere forstår og husker de problemstillinger, der kan være svære at forstå, hvis de ´blot´ lærer dem med hovedet, med forstanden.

Derfor er selve omdrejningspunktet i vores materiale, at eleverne helst skulle synge med på sangene. For jo mere man hører sin egen stemme, jo bedre kan øret justere i forhold til den rigtige udtale, de rigtige vendinger.

Og her må vi huske på, at hvad angår udtale, da er dansk med sine omkring 50 hørbare vokaler ét af de sværeste af alle sprog at lære. Og det hjælper jo ligesom ikke så meget, at eleverne er fortrolige med grammatikken, hvis de ikke kan udtale ordene rigtigt, så man kan forstå, hvad de siger.

Det er også vigtigt, at eleverne lytter til sangene på tidspunkter, hvor de ikke sidder i klassen, da det blandt andet er igennem repetitionen, genkendelsen, at udtalen og grammatikken printer sig i hukommelsen. Det betyder rent praktisk, at eleverne skal have mulighed for at kunne downloade materialet, også når de befinder sig udenfor skolens mure.

Praktiske ting omkring brugen af materialet:

a) Hver sang kan naturligvis bruges til at træne sin udtale, men det er først fra sang nr. 14 og fremefter, at der bliver gået i dybden med den – for en udlænding – meget svære udtale af først og fremmest de danske vokaler, men også et par af konsonanterne.

b) Vi har lagt ´skyggesang´ ind i hver enkelt sang, med det formål at hjælpe

eleverne med at synge på det rigtige sted, når et ord eller en sætning skal gentages. 'Skyggesangen' er ikke særlig højt optaget og kommer således ikke til at overskygge og forstyrre elevernes egen sang.

c) Til hver enkelt sang eller kapitel har vi lavet et sæt opgaver. Der medfølger også facitliste til opgaverne, så eleverne kan tjekke, om de er besvaret rigtigt. Opgaverne kan løses mundtligt eller skriftligt, individuelt eller på klassen med inddragelse af læreren.

d) Enkelte steder er teksten skrevet med kursiv. Det er ord eller sætninger, der ikke siges eller synges, men som skaber et grammatisk overblik.

Go´ fornøjelse med materialet!

Andreas Molbæk, Henrik Svenningsen og Kenneth Plon